

Preek over 2 Petrus 2

- Schildwolde, 23 augustus 2015
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

Votum en groet

Gz.1:1,6 [Wiekslag 1-8]

Ps.81:4,6,7

Wetslezing

Ps.81:8

Gebed

Lezen: 2 Petr.2

2 Petr.3:17-18

Ps.36

Preek over 2 Petr.2:9

Ps.34:5,6,8

Gebed

Collecte

Ld.301:1,2

Zegen

Gemeente van Jezus Christus,

**

Er zijn van die teksten in de Bijbel, die je niet vaak genoeg kunt horen. Teksten die terugkomen op kaarten en posters, op sleutelhangers en als wandtegeltje in de WC. Teksten waarover je tientallen preken op internet kunt vinden. Teksten over Gods nabijheid, Gods zorg, teksten over liefde en toekomst. Heerlijk als je zulke woorden van God binnen handbereik hebt!

Er zijn van die verhalen in de Bijbel, die altijd blijven boeien. Hoe bekend ze ook zijn. Al duizenden jaren gaan ze mee. Ze vertellen van mensen en wereld, van oorlog en vrede, van zonde en vergeving, van gebrokenheid en toekomst. Ze vertellen van Gods recht en Gods plan. Het zijn verhalen waarin je jezelf herkent. Waarmee je binnenkomt in de wereld van God.

Maar – je voelt het al aankomen – er zijn ook bijbelgedeelten die niet bekend zijn en niet geliefd. Waar bijna geen preken over gemaakt zijn. Die een ongemakkelijke waarheid naar voren brengen. Die je beginnende gelovigen liever niet laat lezen. Waar je zelf eigenlijk ook niet op zit te wachten op een mooie zondagmorgen. En die toch belangrijk zijn om God te leren kennen. En jezelf.

Ik wil het niet overslaan. Het tweede hoofdstuk uit deze brief van Petrus. Waarin we kennismaken met de grimmige tweeling Oordeel en Ondergang. Uitvoerders van de hoogste Rechter. Ik sta erbij stil, niet alleen omdat ik mezelf had voorgenomen om de brief helemaal uit te lezen in de kerkdiensten. Maar vooral omdat ik niet zelf wil selecteren in wat ik wel en niet over God zeg. Met als risico dat ik alleen de aansprekende en sympathieke uitspraken over God naar voren haal. Een risico, dat we toch al behoorlijk lopen met elkaar. Ik ben ervan overtuigd dat liefde God het best typeert. En dat de toonsoort van de belofte het meest past bij hoe Hij zijn Woord wil laten horen. Maar dan moeten we aan God wel recht doen, voor zover wij dat als mensen kunnen. Bij zijn liefde hoort ook echte boosheid over wie zijn liefde afwijst en over wie liefdeloos met zijn schepselen omgaat. Bij zijn belofte van redding hoort ook een schets van de verloren situatie waarin wij onszelf gemanoeuvreerd hebben.

Kortom, om recht te doen aan de afscheidsbrief van de apostel Petrus en om recht te doen aan Gods liefde, staan we vanmorgen stil bij zijn waarschuwingen tegen dwaalleeraars en zijn oordeelsaankondigingen over wie zich aan God noch gebod storen. Misschien moet je daarvoor even omschakelen. Omdat je op dit moment behoefte denkt te hebben aan iets vrolijkers. Toch nodig ik je uit om mee te luisteren en je te verdiepen in wat de apostel Petrus zo belangrijk vindt, dat hij in zijn laatste brief daar veel woorden aan wijdt. En ik zeg je nu alvast, dat het je wel degelijk dichterbij God zal brengen en dat je meer van Jezus Christus zult zien.

**

Laat ik je aan de hand nemen door dit gedeelte van de brief van Petrus heen. Petrus heeft geschreven over de betrouwbaarheid van de profeten. Het is de Heilige Geest die achter hun woorden en geschriften staat. Maar, zegt Petrus, er zijn ook altijd valse profe-

ten onder het volk geweest geweest. Als je de geschiedenis kent, dan weet je bijvoorbeeld dat ten tijde van Elia en van Jeremia er meer valse profeten in Israel waren, dan ware profeten. Ze vertelden wat de mensen graag wilden horen en streken daar een beloning voor op. Want de boodschap van de echte gezandten van God streek de mensen tegen de haren in. En Elia en Jeremia zijn allebei op een haartje naar vermoord.

Nou, zegt Petrus, zoals er altijd valse profeten zijn geweest, zo zullen er in de kerk ook altijd valse leraren zijn, dwaalleraren, die hun eigen inzichten naar voren brengen met een christelijk sausje, maar zonder echt respect voor de Meester, die hen vrijgekocht heeft. Ze hebben een mooi verhaal, prediken vrijheid, vertellen dat het allemaal niet zo precies komt, omdat God toch wel vergeeft. Ze zullen veel mensen meeslepen en weghalen bij de levensstijl die past bij Gods kinderen.

Op zich is dat niet het ergste, schrijft Petrus. Want Oordeel en Ondergang zullen deze dwaalleraars niet ontzien. Het is in de vertaling een beetje weggevallen, maar Petrus presenteert het alsof het actieve personen zijn. Meneer Oordeel is al bezig en ook meneer Ondergang slaapt niet. De dwaalleraars komen er niet mee weg. Ze zullen hun verdiende loon krijgen.

Om dat te onderstrepen, bewijst Petrus uit de bijbelse geschiedenis, dat Gods oordeel niet alleen maar een waarschuwing is, die ontelbaar vaak herhaald wordt, maar dat Gods oordeel soms ook al realiteit is geworden. God is niet de leraar die steeds blijft zeggen: dit is de laatste waarschuwing, anders stuur ik je eruit. En dit de allerlaatste. En nu moet het echt afgelopen zijn. De aller, aller, allerlaatste waarschuwing. Leerlingen weten wel, dat ze bij zo'n leraar uiteindelijk nooit uit gestuurd worden. Maar als ze van elkaar horen over een andere leraar, bij wie er echt mensen soms een pittige straf hebben gekregen, dat brengen ze wel respect op.

Kijk in de geschiedenis, zegt Petrus. Dan zie je dat God niet alleen waarschuwt, maar soms ook een streep trekt. Als iemand over die streep gaat, dan volgt de straf. Petrus geeft als eerste een merkwaardig voorbeeld van engelen die gezondigd hebben, en die door God opgesloten zijn in de diepste gevangenis van duisternis in afwachting van het laatste oordeel. Een voor ons wat vreemde verwijzing, omdat we het bijbehorende verhaal niet kennen. Daar zijn wel allerlei verklaringen voor bedacht, maar dat laat ik nu even liggen. Het gaat erop, dat God deze kwaadaardige engelen niet hun gang heeft laten gaan, maar van het wereldtoneel heeft verwijderd.

Het tweede voorbeeld kennen we beter: Hoe God de mensheid van de eerste wereld heeft vernietigd door de zondvloed. Toen hun slechtheid zo groot was, dat je er geen fatsoenlijk leven meer kon leiden. En ze aan geen enkele waarschuwing van God gehoor gaven. Toen heeft God ze uiteindelijk gegeven waar ze naar solliciteerden: een leven zonder God. Alleen voor Noach en zijn gezin, die door Petrus 'de heraut van de rechtvaardigheid' wordt genoemd, maakte God een uitzondering.

En het derde historische voorbeeld is ook bekend: aan de slechtheid van Sodom en Gomorra heeft God na lang wachten en veel geduld een einde gemaakt, door die steden in de as te leggen. Wat de reden voor hun vernietiging was, wordt in de Bijbel heel duidelijk: leugen en bedrog, egoïsme en asociaal gedrag, schandelijke seksuele moraal met incest en kindermisbruik, vreemdelingenhaat en hebzucht, noem het maar op. Er was

niemand rechtvaardig, God liet brandende zwavel op die steden regenen. Je kunt de gevolgen ervan nog altijd zien in het landschap rond de Dode Zee. Alleen Lot, 'de rechtvaardige' zoals Petrus hem noemt, werd gered, samen met zijn twee dochters.

Kortom, zo trekt Petrus de conclusie, het blijkt dus uit de geschiedenis dat God vromen uit de beproeving kan redden, en dat hij onrechtvaardigen kan bewaren voor de dag van het oordeel, waar ze hun straf niet zullen ontlopen. En zijn straf treft dan met name degene die zich door hun smerige begeerten laten leiden en totaal geen respect voor de Heer Jezus Christus tonen.

Het probleem met de dwaalleraars is niet, dat ze altijd maar hun gang kunnen gaan. Dat kunnen ze niet. God laat ze er er niet mee weggkomen. Het probleem van dwaalleraars is alleen, dat ze veel mensen bij God vandaan kunnen trekken. Door hun verhalen, door de zogenaamde vrijheid die ze beloven, door de levensstijl die ze aanprijzen.

**

Dan wordt de volgende vraag belangrijk: wie zijn die dwaalleraars? Naar wie moet ik niet luisteren? Wie trekt mij van Jezus Christus af? Wie zijn dat vandaag de dag? Ja, wie zijn de dwaalleraars van onze wereld? Leaders met een verhaal dat heel christelijk en vroom lijkt, maar dat ondertussen uitnodigt tot een goddeloos leven.

In de loop van de geschiedenis is wel geprobeerd om hier namen aan te plakken. Of bepaalde stromingen of theologieën. In de Reformatietijd werden de wederdopers dwaalleraars genoemd. Maar zij noemden de reformatoren dan weer dwaalleraars. In onze tijd wijst men naar de leaders die een boodschap van welvaart preken: als je gelooft, komt het goed, voel je je goed en doe je het goed. Of er wordt gekeken naar voorgangers van megakerken, die daar zelf meestal niet slechter van worden. Of er wordt gekeken naar predikers die niet het volle evangelie brengen, maar een heel smalle selectie van Gods Woord. Die heel precies lijken te weten wat je wel en niet mag doen en daarmee mensen angstig maken. Sommige kenmerken van de dwaalleraren van Petrus lijken op hen wel van toepassing.

Toch is de vraag wie de dwaalleraars vandaag zijn een lastige. Misschien is het wel een verkeerde vraag, omdat we dan zelf buiten schot kunnen blijven door af te geven op die slechte anderen. Ook Petrus noemt trouwens geen namen. Wat hij wel doet, is aangeven op welke punten er een foute boodschap wordt gebracht. En zo zou ik het ook willen benaderen. Het gaat niet om een scheldpartij op dwaalleraren. Het gaat om een waarschuwing voor gelovigen: weet wat je doet, doorzie de verhalen die je worden verteld. Er worden dingen verteld in de christelijke wereld, die wel aardig klinken, maar niet kloppen met de weg die God ons leert. Het zijn vaak verhalen, die we graag willen geloven. Het zijn opmerkingen die ons wel goed uitkomen. Het is gedrag dat in je omgeving gewaardeerd wordt. Laat ik eens proberen op een rijtje te zetten wat Petrus noemt.

- Een leven van eten en feesten, uitgaan en drinken, zonder serieus aan het werk te gaan en je verantwoordelijkheid te nemen voor je school, je baan en je omgeving.
- Een omgang met elkaar met een masker of zelfs een dubbele agenda. Wel aan dezelfde tafel zitten, en daarmee zou de avondmaalstafel wel eens bedoeld kunnen zijn, maar ondertussen van alles vinden van een ander.

- Overall gericht zijn op seks. Kijken naar mannen hoe stoer of charmant ze zijn. Kijken naar vrouwen naar de vormen van hun lichaam en hoe je ze kunt versieren.
- Vooral proberen beïnvloedbare en onzekere mensen in te palmen.
- Je eigen belangen niet uit het oog verliezen. Je moet er zelf wel beter van worden. Een vergoeding voor je uren is het minste. Maar een geschenk is ook niet verkeerd.

Je hoort het al wel, denk ik. De voorbeelden die Petrus noemt, hebben allemaal te maken met je levensstijl. Op dat punt slaan dwaalleraren hun slag. Daar ligt een aangrijpingspunt om mensen bij God vandaan te leiden. Daar ligt onze zwakke plek. Want wij willen graag horen dat we het goed doen. Dat we zelf mogen bepalen wat we doen of laten. Dat we werk mogen maken van onze wensen en onze verlangens. Het kost strijd om naar Gods wil te leven. Strijd tegen jezelf. Strijd tegen wat de meerderheid doet. En als er dan iemand is die zegt: joh, dat komt niet zo precies. Doe jij het maar op jouw manier. Je hoeft toch je eigen geluk niet in de waagschaal te leggen. Ja, dat horen we graag. En er is altijd wel iemand die ze wil maken. Misschien wel uit goede bedoeling om je gerust te stellen. Of om het eigen gedrag goed te praten. Of om je los te weken van God.

**

Dan wordt Petrus ontzettend scherp in zijn woorden: Mistflarden, loos gebral, vervloekte kinderen. Zeker als ze Jezus Christus gekend hebben, maar hem nu negeren. Ze vallen weer terug in het vuil van de wereld. Onverbeterlijk, zoals een hond terugloopt naar zijn braaksel om het alsnog op te eten. Of zoals een varken na een wasbeurt niet kan wachten tot ze weer in de modder kan rollen. Zo is iemand die het heilig gebod van God heeft leren kennen en de redding door Christus, maar die er vervolgens afstand van neemt.

Als ik zulke scherpe woorden zou verbinden aan een naam, een groep of een bepaalde religie, dan is de wereld te klein. Zoals die duitse predikant Olaf Latzel heeft ervaren toen hij begin dit jaar in een preek minder vleierende opmerkingen maakte over Boedda en over de islam. Niet echt politiek correct.

Maar Petrus doet het wel. Nogmaals, niet om dwaalleraren uit te schelden. Maar om gelovigen te waarschuwen. Let op wat je doet. Let op de verhalen die je worden verteld. Laat niet niet wijsmaken dat het allemaal niet zo precies komt. Geloof het niet als ze zeggen dat het bij God altijd wel goed is, als je bedoelingen maar oké zijn. Het komt er wel degelijk op aan. Meneer Oordeel en meneer Ondergang zijn voor de dwaalleraren niet te vermijden. Zorg dat je niet met hen laat meezuigen. Het gaat wel ergens over in de keuzes die je maakt. Het gaat over oordeel of redding.

**

Waarom vindt Petrus dit nu zo belangrijk? Je zou je kunnen voorstellen dat een afscheidsbrief van een apostel andere onderwerpen zou bevatten. Als ik Petrus begrijp, dan zet hij met deze scherpe waarschuwing een dubbele streep onder wat hij eerder heeft geschreven.

Hij sprak zijn blijdschap uit over het kostbare geloof van zijn lezers: ze zijn verbonden aan Jezus Christus. Petrus benadrukt nu: mensen, zet dat kostbare geloof niet zomaar

aan de kant. Laat je niet losweken van je Heer en Meester, maar kruip juist dichter naar hem toe. Alleen Hij is je redding en je vrijheid!

Petrus deed de oproep om het geloof vruchtbaar te maken door een christelijke levensstijl. Omdat je daarmee je roeping en uitverkiezing waarmaakt. En hier zet Petrus daar nog weer een streep onder: mensen, het is van het grootste belang, dat je gehoor geeft aan de geboden van God. Dat je serieus aan het werk gaat met je geloofspraktijk, en dat je je niet laat beïnvloeden door mensen die dat allemaal afzwakken.

Petrus wees op de glorierijke wederkomst van Jezus Christus, en maakt nu duidelijk: mensen, deze glorie van Jezus leidt niet voor alle mensen tot een heerlijke toekomst. Er is ook de realiteit van het oordeel. Als je het een gelooft, dat Jezus eeuwig leven geeft, dan kun je om het andere niet heen, dat er ook een definitieve ondergang bestaat.

Zo laat Petrus in dit tweede hoofdstuk de andere kant van de medaille zien. Het is dezelfde medaille, die blinkt van de majesteit van Jezus Christus en van de redding van het verderf. Juist omdat die medaille zo waardevol is, waarschuwt Petrus indringend voor ieder die de glans ervan probeert te verdoezelen. En zo is iedere gelovige gewaarschuwd om dat niet te laten gebeuren. Om geen gehoor te geven aan mooie verhalen van mensen. Om te breken met onchristelijk gedrag, met onrechtvaardige praktijken, met egoïstisch handelen. Om serieus werk te maken van het geloof. En dicht bij Jezus te blijven.

**

Gemeente, het een ongemakkelijke waarheid, die Petrus hier verwoordt. Over Oordeel en Ondergang. Over dwaalleraren en een slechte levensstijl. Over mensen die hebben gehoord van Jezus Christus en toch hun Heer niet respecteren in hun woorden en daden. Over mensen die de weg van rechtvaardigheid kennen, maar die zich toch vooral laten leiden door hun eigen ideeën en begeerten.

Waarschijnlijk loop je nu het risico dat je hierbij denkt aan anderen. Mensen die je kent, en die een gedrag laten zien dat jij onchristelijk vindt. Of die voor jouw gevoel heel gemakzuchtig omgaan met de geboden van de Heer. Of misschien wel predikanten, schrijvers en leiders, die in jouw ogen de boodschap van Jezus Christus aanpassen.

Maar het is beter om zelf voor de spiegel van Petrus te gaan staan. Zijn waarschuwing is gericht op de gewone gelovigen, op jou en mij. Maak serieus werk van je geloof en van je christelijk leven. Het komt er wel degelijk op aan. Oordeel en Ondergang blijven niet werkeloos toekijken. Er is de verleiding om je geloof aan te passen aan je eigen wensen. Om voor je gedrag te kijken naar wat je het beste ligt. Er is zonde en die past bij ons menselijk hart.

Maar er is ook redding, door onze Heer Jezus Christus. Redding uit de beproeving, schrijft Petrus. Er is een weg van rechtvaardigheid. Er is het heilig gebod en de bevrijding door Jezus Christus. Laat je leven bepalen door je Heer en Heiland. Bij Hem ben je veilig. Hij wijst de weg.

De oplossing voor alle slechtheid in de wereld en foute verhalen in de kerk is niet dat je nu zo hard mogelijk je best gaat doen om christelijk te leven. Om alle punten en komma's

in overeenstemming te brengen met wat de meest ernstige mensen vertellen. Nee, de oplossing die Petrus aanreikt is: laat je redden van het verderf door Jezus Christus. En leef vervolgens in diep respect voor Hem. Dan ben je een rechtvaardige en vind je de weg van de rechtvaardigheid. Dan maak je serieus werk van wat Jezus ons heeft geleerd, ook als dat tegen jezelf en anderen ingaat.

Een ongemakkelijke waarheid? Misschien wel. Maar tegelijk geeft Petrus een nuchtere en ontmaskerende beschrijving van de wereld waarin we leven. En een bemoediging om steeds meer bij Jezus Christus te schuilen en in alle opzichten naar Hem te luisteren. Hij heeft woorden van eeuwig leven. Hij roept je om voor Hem te leven. Hij is de weg naar de toekomst.

Amen